



INVENTARISATIE SOFT- EN  
HARDDRUGSGEBRUIK IN DE  
GEMEENTE OLDENZAAL

# Drugsgebruik in Oldenzaal

S. Biesma

R. Nijkamp

M. van Zwieten

B. Bieleman

## COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres :  
Postbus 1781  
9701 BT Groningen  
E-mail *info@intraval.nl*

[www.intraval.nl](http://www.intraval.nl)

Kantoor Groningen:  
Sint Jansstraat 2C  
Telefoon 050 - 313 40 52  
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:  
Goudsesingel 184  
Telefoon 010 - 425 92 12  
Fax 010 - 476 83 76

Maart 2009

Tekst:	S. Biesma, R. Nijkamp, M. van Zwieten, B. Bieleman
Opmaak:	M. Haaijer
Omslag:	E. Cusiel
Druk:	repro GMW
Opdrachtgever:	Gemeente Oldenzaal

ISBN: 978 90 8874 055 8

# **DRUGSGEBRUIK IN OLDENZAAL. Inventarisatie soft- en harddruggebruik in de gemeente Oldenzaal.**

## **Samenvatting**

**Auteurs:** S. Biesma, R. Nijkamp, M. van Zwieten, B. Bieleman, 2009, St. INTRAVAL, Groningen.

Het onderzoek dat onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL in opdracht van de gemeente Oldenzaal heeft uitgevoerd, kent als overkoepelende vraagstelling: “In hoeverre is er sprake van druggebruik in de gemeente Oldenzaal?” Daarbij is een specificatie aangebracht naar soft- en/of harddrugs, plaats en tijdstip van gebruik en kenmerken van gebruikers. Er is een onderscheid gemaakt naar leeftijdscategorie: jongeren (tot 18 jaar); jongvolwassenen (18 tot 28 jaar); en volwassenen (29 jaar en ouder).

Om meer inzicht in het druggebruik in Oldenzaal te verkrijgen is gekozen voor een gefaseerde opzet. Allereerst is het huidige aanbod voor druggebruikers in kaart gebracht met behulp van gesprekken met sleutelinformanten. Met deze informanten is tevens ingegaan op de aard en omvang van de hen bekende gebruikers. Vervolgens heeft een verzameling en analyse van gegevens uit registraties plaatsgevonden, die onder andere leidt tot een omvangschatting van het aantal harddruggebruikers in Oldenzaal. Op basis van deze gegevens en veldwerk hebben gesprekken plaatsgevonden met druggebruikers zelf. Het betreffen zowel harddrug- als softdruggebruikers. Hieronder worden de belangrijkste resultaten weergegeven aan de hand van de hoofdvragen van het onderzoek.

## **Type drugs**

Bij Tactus Verslavingszorg staan in 2007 39 cliënten ingeschreven met een drugsprobleem die woonachtig zijn in Oldenzaal. Onder deze cliënten is het gebruik van harddrugs in de vorm van cocaïne het grootste probleem. Twintig cliënten hebben dit middel als hoofdmiddel. Daarnaast hebben negen cliënten vanwege hun heroïnegebruik hulp gezocht, terwijl eveneens negen cliënten als belangrijkste verslavende middel softdrugs hebben opgegeven. De meerderheid van deze cliënten gebruikt de drugs meerdere malen per week tot meerdere malen per dag.

Het type drugs dat wordt gebruikt hangt samen met de leeftijd. Jongeren gebruiken, als ze al drugs gebruiken, voornamelijk softdrugs. Harddrugs worden, uitzonderingen daargelaten, door jongeren in Oldenzaal nauwelijks gebruikt. In Oldenzaal zijn twee typen harddruggebruikers: een kleine, vaste groep heroïne- en basecoke gebruikers en een wat groter aantal cocaïnegebruikers die voornamelijk in het uitgaansleven te vinden zijn. De heroïne- en basecoke gebruikers vormen de oudste groep, zij zijn vrijwel allemaal boven de 30 jaar oud.

Het gebruik van XTC komt minder frequent voor. Er is een klein aantal jongvolwassenen dat wel eens XTC tijdens zogenoemde hardcoreparty's gebruikt, terwijl op incidentele grotere dancefeesten ook wel XTC wordt gebruikt. Deze dancefeesten zijn echter niet uniek voor Oldenzaal, en komen ook niet vaker in Oldenzaal voor dan in plaatsen elders in het land. Bovendien trekken deze feesten veel bezoekers die woonachtig zijn buiten Oldenzaal.

Hoewel het geen onderwerp van ons onderzoek was, is tijdens de dataverzameling wel gebleken dat het gebruik van alcohol (in grote hoeveelheden) veel vaker voorkomt onder jongeren en jongvolwassenen dan druggebruik. Zowel in de eigen omgeving (bijvoorbeeld in hokken en keten) als tijdens het uitgaan en bij speciale gelegenheden (bijvoorbeeld carnaval), wordt erg veel alcohol geconsumeerd. Het gebruik van alcohol wordt door

jongeren geaccepteerd en gewoon gevonden, terwijl tegen het gebruik van drugs door leeftijdsgenoten nog wel eens vreemd wordt aangekeken.

### **Plaats van gebruik**

Niet alleen het type drugs dat wordt gebruikt hangt samen met de leeftijd, ook de plaats van gebruik. Jongeren gebruiken softdrugs voornamelijk op hangplekken, terwijl jongvolwassenen meestal in de eigen woning gebruiken. In Oldenzaal zijn immers geen coffeeshops aanwezig, terwijl in reguliere horecagelegenheden een rookverbod geldt. Ook cocaïne wordt door jongvolwassenen steeds vaker thuis of bij vrienden gebruikt, meestal voorafgaand aan het uitgaan. Er is een enkele uitgaansgelegenheid waar het gebruik van cocaïne uit het zicht van andere bezoekers en personeel wel eens plaatsvindt. De volwassen basecoke- en heroïnegebruikers gebruiken ook voornamelijk thuis of bij andere gebruikers. Enkelen komen wel eens in de gebruikruimte in Enschede. Heroïneverslaafden die methadon als vervangend middel krijgen verstrekt, zijn hiervoor aangewezen op de methadonverstrekking in Enschede.

Softdrugs worden meestal gekocht in coffeeshops in Enschede en Hengelo, waarna ze onder vrienden aan elkaar worden doorverkocht. Ook zijn er enkele woningen in Oldenzaal die bekend zijn vanwege de mogelijkheid om er softdrugs en/of harddrugs te kopen. Daarnaast wordt de cocaïne die door het uitgaanspubliek wordt gebruikt, ook wel op bestelling uit Enschede gebracht.

### **Kenmerken gebruikers**

De meeste jongeren proberen in ieder geval wel één keer het gebruik van softdrugs uit, in ieder geval wat de jongens betreft. Meestal gebeurt dit samen met een vriendengroep. Bij de meisjes zou het experimenteren met softdrugs wat lager liggen. Jongeren zelf geven aan dat op het VMBO vaker geblowd wordt dan op de HAVO of het VWO. Dit heeft volgens hen te maken met de motivatie voor school. De meeste jongeren die vaker dan één keer blowen, zijn 14 of 15 jaar wanneer ze er mee beginnen. Meestal wordt er geblowd in gezelschap van vrienden. Wanneer jongeren regelmatig blowen zonder dat daar anderen bij aanwezig zijn, betekent dit meestal dat hun gebruik hoger ligt en als meer problematisch kan worden omschreven. Uit de voorlopige resultaten van het E-MOVO onderzoek over het jaar 2007 blijkt dat 13% van de jongeren uit de gemeente Oldenzaal ooit wel eens softdrugs heeft gebruikt, terwijl 5% in de vier weken voorafgaande aan het onderzoek softdrugs heeft gebruikt. Tevens blijkt dat ruim een kwart van de Oldenzaalse jongeren die deel hebben genomen zegt wel eens softdrugs aangeboden te hebben gekregen, meestal op straat en van vrienden.

Uit de gegevens van de politie en Tactus Verslavingszorg blijkt dat de meerderheid van de geregistreerde hard- en softdrugsgebruikers van het mannelijk geslacht is. Wanneer de verschillende registratiebestanden aan elkaar worden gekoppeld dan blijken er minimaal 51 harddrugsgebruikers als zodanig bekend te zijn bij de verschillende instellingen in Oldenzaal. Hieronder bevinden zich 12 opiaatgebruikers (zie begrippenlijst). Dit betreffen over het algemeen gebruikers die problemen ondervinden door hun gebruik en daarom hulp zoeken of met de politie in aanraking komen. Het aantal recreatieve gebruikers in het uitgaansleven is moeilijker aan te geven. Op basis van de gevoerde gesprekken lijkt het om enkele tientallen te gaan. Het aantal softdrugsgebruikers is nog lastiger vast te stellen. Zij staan nauwelijks als zodanig geregistreerd bij de instellingen. Met behulp van prevalentiecijfers uit de nationale drugsmonitor (Van Laar e.a. 2008) is berekend dat in een kleine stad als Oldenzaal ongeveer 800 inwoners de afgelopen maand softdrugs hebben gebruikt. Softdrugs is voor bewoners uit Oldenzaal, evenals in de rest van Nederland, makkelijk verkrijgbaar. Het wordt zowel in Oldenzaal (op straat en in dealpanden) als in steden rondom Oldenzaal (in coffeeshops in Hengelo of Enschede) aangeboden.

Zoals hierboven al is aangegeven valt de categorie volwassen gebruikers uiteen in uitgaansgebruikers (werkenden die in het weekend bijvoorbeeld wel eens cocaïne gebruiken) en degenen die langdurig verslaafd zijn aan heroïne en/of cocaïne. Deze laatste subgroep is vaak al jarenlang cliënt van Tactus, meestal in het circuit Sociale Verslavingszorg. Dit betreffen ook relatief vaak personen die voor overlast (op straat of in huis) kunnen zorgen. In Oldenzaal gaat het om ongeveer tien personen die aan deze kenmerken voldoen. Voor hen is het vaak ook bijna onmogelijk om nog aan regulier werk te komen. In het verleden hebben zij zich bovendien wel eens schuldig gemaakt aan het verwerven van inkomsten op illegale wijze.

### **Ten slotte**

Er hebben zich de afgelopen jaren een aantal incidenten voorgedaan in Oldenzaal die de indruk hebben gewekt dat er buitensporig veel drugs worden gebruikt in Oldenzaal. De gebeurtenissen betreffen een schietincident, de sluiting van een growshop waar illegaal in softdrugs werd gehandeld, een dancefeest in het Hulsbeek waarbij meerdere personen zijn aangehouden met XTC pillen in hun bezit en de arrestatie van een handelaar in GHB in het naburige Denekamp. Deze gebeurtenissen hebben uitgebreide aandacht gehad in de media, waardoor het negatieve beeld over drugsgebruik in de gemeente is versterkt.

Uit de resultaten van ons onderzoek moet worden geconcludeerd dat dit beeld dient te worden genuanceerd. Gebleken is dat drugsgebruik weliswaar voorkomt in Oldenzaal, maar dat het vooral om softdrugsgebruik gaat. Het aantal jongeren in de leeftijd tot 18 jaar dat blowt is gering, in ieder geval niet groter dan elders in Nederland. Ook bij de oudere groepen is het softdrugsgebruik niet hoog en zorgwekkend te noemen. Uiteraard zijn er altijd uitzonderingen die de regel bevestigen. Zo zijn er enkele jongeren aangetroffen die wel meer gebruiken dan goed voor hen is, in die zin dat het hun dagelijks leven danig beïnvloedt. Harddrugsgebruik vindt enerzijds plaats in het uitgaansleven door een aantal vriendengroepen (XTC en cocaïne voeren daarbij de boventoon), anderzijds is er een kleine, harde kern heroïnegebruikers in Oldenzaal woonachtig. Deze laatste groep bestaat uit ongeveer tien personen. In dit aantal is de laatste jaren weinig veranderd. Dat geldt tevens voor een kleine groep oudere gebruikers die zich tot het gebruik van basecoke (soms in combinatie met grote hoeveelheden alcohol) beperken.

Zorgwekkender is het alcoholgebruik te noemen. Hiervoor zijn reeds beleidsmaatregelen genomen, bijvoorbeeld door middel van Happy Fris. Vooralsnog lijkt het op basis van ons onderzoek niet nodig het bestaande drugsbeleid te intensiveren. Wel zou een deel van de doelgroep gebaat kunnen zijn bij een uitbreiding van het hulpaanbod in Oldenzaal zelf. Daarbij wordt vooral gedacht aan een 24-uurs opvang waar het gebruik van drugs geen contra-indicatie vormt, maar waar eveneens personen kunnen wonen zonder drugsproblematiek. Een dergelijke voorziening zal aan 10 tot 15 personen opvang moeten bieden voor zowel een korte (crisis) als een langere periode. Tot nog toe zijn potentiële bewoners van een 24-uurs opvang aangewezen op Enschede. Verder wordt het casemanagement als een waardevolle methode gezien, evenals het Vangnet Zorg overleg, waarin drugsgebruikers die dreigen af te glijden in het vizier worden gehouden en zondig een passend hulpaanbod kan worden geboden. Ook ligt het voor de hand om de huidige voorlichting aan ouders van kinderen op het voortgezet onderwijs over de risico's van het gebruik van alcohol en drugs voort te zetten. Dergelijke voorlichting leidt tot meer inzicht en maakt bijvoorbeeld ook de beschikbaarheid van drugs bespreekbaar.